

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ ВЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину 6 дин.
на пола године 3 дин.
за стране земље на годину 9 дин.

НЕДЕЉА 14. ФЕБРУАРА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ДИН. ПАРА ОД ВРСТЕ

Преплату ваља слати упућеницом на општински суд а све кореспонденције на уредника

Фускописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се

СТЕЧАЈ

Суду општине београдске потребан је књиговођа.

Ко жели ово место заузети има поднети писмену молбу најдаље до 20. фебруара ове године и доказати, да зна дупло књиговодство, кореспонденцију и склапање општинских рачуна по прописима закона о општинама и правилима г. министра унутрашњих дела.

Плата је до 4000 дин. годишње.

Од суда општине вар. Београда 6. фебруара 1893. Абр: 784

О Г Л А С

За смештај канцеларија грађевинског одељења и управе варошког водовода суду општине београдске потребна је зграда са десет до петнајест одељења од 1. маја ове године.

Одељења треба да буду вилна, а зграда по могућству у близини општинског суда.

Писмене понуде имају се до краја овог месеца поднети председнику општине.

Од суда општине вар. Београда 5. фебруара 1893 год. Абр: 614.

О Б З Н А Н А

Дешавало се и дешава се, да сопственици кућа, које су са новим београдским водоводом спојене, а нарочито инсталатери, при инсталисању водовода у појединим зградама, и пре него се инсталација подвргне проби, отворе општинску славину, која се поред водомера налази, и воду употребљавају.

Овакав рад сопственика кућа и инсталатера противан је члану 1. правилника за инталисање водовода по кућама јер и тај део водовода све до места на којем је постројен водомер закључно, својина је општине. Одржавање и руковање са њим само и искључиво врши управа водовода.

Овакав рад инсталатера противан је и чл. 3. поменутог правилника, јер инсталатери су управо дужни, да воде озбиљног рачуна, да при свом раду ни најмање квара водомеру и његовим саставним деловима ма у ком погледу не учине.

Отварање славине општинске пре извршене пробе инсталације и на тај начин

употреба воде, носи собом озбиљне последице по сопственика куће, јер не заштићен од могуће поплаве услед непробаних цеви, те и управа водовода у њиховом интересу, а с погледом на чл. 1. и 3. правилника за инталисање водовода, узимаће од сада строго такав рад у оцену, сматра ће га као одвајање воде пред водомером, на сопственику куће забраниће употребу воде а сем тога подврћи и казни по § 326 кривичног закона како сопственика тако и инсталатера.

Бр. 120
12. фебруара 1893.
Београд

Управа водовода

О Б Ј А В А

Главна управа општинске трошарине на дан 15. фебруара ове год. продаваће јавном лицитацијом 125 кг. шећера и 50 кг. кафе, што је у кријумчарењу ухваћено.

Продаја ће се извршити одређеног дана у 9 сати пре подне пред кафаном Младена Боторића на марвеној пијаци.

Од главне управе општинске трошарине 10. фебруара 1893. г. Београд № 66.

О Б З Н А Н А

На основи одборске одлуке од 8. Фебруара ов. год. Р. № 152. суд ово општински држаће на дан 23. ов. мес. усм ну лицитацију за издавање под закуп клање рогате стокe уједно, а свиња засебно.

Лицитација ће се држати пред Димитријевићевом кафаном.

Услови по којима ће се лицитација држати, могу се видети сваког дана у благајни ово општ. суда.

Од суда општине крагујевачке 10 Фебруара 1893. год. Р. № 152 у Крагујевцу.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

4. ВАЖНЕДНИ САСТАНАК

29. Јануара 1893. год.

Председавао председник г. П. Татић, од чланова суда били г.г. Михаило Јовановић и К. А. Симић, од одборника г.г. Мих. Павловић, Љуб. Марковић, Илија С. Рајковић, Н. Спасић, Драгутин М. Настић, Сима Р. Обрадовић, Јован Ристић, С. Стаменковић, Вучко Ц Илић, М. Јовичић, Свет. Поповић, Андра Ђорђевић, Стеван Ђ. Јорговић, Пера М. Михаиловић, Алекса Стевановић, Јевр.

А. Андоновић, Гргур Миловановић, Влад. М. Димитријевић, Михаило Михаиловић, Глина Стојановић, Васа Николић, Јовица Барловац, Сп. Стевановић, Пав. С Цветковић Трифун Ђорђевић, Милош Ј. Хаџи Динић, Стојан Пајкић, Милија Јаковљевић, Сима Николић, Стојан Златановић, Марко Стојановић, д-р Никола Х. Николић.

I

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 22. јануара 1893. год. и у одлуци бр. 25. учињена је измена, да на место Јоце Крстића буде присутник Јов. Вељковић оvd.

II

На предлог одборника г. Јовице Барловца одбор је решио, да записнике одборских одлука оверава поред два одборника и деловође још и председавајући.

III

Председник извештава одбор да је државни савет решењем својим од 25. јануара 1893. год. Абр: 623. одобрио накнадно позицију расхода буџета општине београдске за 1893. годину у 156.000 дин. одређену за издржавање 200 ноћ. стражара за 1893. годину.

По прочитању тога акта одбор је примио к знању ово решење државног савета.

IV

По прочитању акта истражног судије за варош Београд Абр. 12264, 285, 355, 356, 411, 484, 284 и 520, којим се траже уверења о имовном стању и владању извесних лица одбор је изјавио, да су му непознати: Драгиша Вељковић, Јован Лончаревић, Алекса Андрејевић, Јован Зорић, Светозар Јовичевић и Ђорђе Ристић; да су Јевта Милановић и Никола Иванковић доброг владања, а сиротног имовног стања.

V

Председник износи одбору на мишљење молбу Јелене Мијаиловић, којом тражи уверење о сиротноме стању. По прочитању те молбе Абр: 1281. одбор је изјавио, да се суд предходно увери о имовном стању молитељке, па тек онда да јој изда тражено уверење.

VI

По прочитању молбе Љубомира Живковића, адвоката, Абр: 580 којом тражи уверење о свом породичном односу, одбор је на основу сведоче одборника г. Михаила Михајловића изјавио, да се молиоцу Љуби Живковићу може дати тражено уверење.

VII

Председник износи одбору на решење молбу Јелисавете Манаковић оvd. удове, којом моли да је општина београдска новчано потпомогне док не сврши у Загребу бабичлук.

По прочитању те молбе 115. одбор је решио да се Јелисавети Манаковић издаје из општинске касе на име издржања за учење бабичлука у Загребу из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове по сто двадесет дин. месечно за осам месеци.

VIII

Председник износи одбору на решење извештај члана суда г. Косте Симића по ствари куповине железнице Милорада Карамарковића.

По прочитању тога извештаја одбор је решио, да се пријем појединих делова железнице изврши понова строго према прописаним погодбама у извештају комисијском под Абр: 9938 1892. год. изјавив предходно своје потпуно поверење у раду г. Т. Селесковића управника инжињерског одељења.

Пријем овај да изврше г. г. Светолик Поповић и Љуба Марковић одборници и Влада Марковић инспектор жељез. дирекције а у присуству г. Т. Селесковића, који ће примати од комисије усвојене делове железнице.

IX

Председник извештава одбор, да је актом својим разрешио од дужности надзорну водоводну комисију, по што јој је према правилима прописаним од одбора општинског при почетку рада око водовода, рок дејствовању истекао.

По што радови око спајања кућа са водом још нису довршени и по што према уговору са општином О. Смеркер има радове на водоводу да доврши под надзором и руковањем надзорне водоводне комисије, то предлаже да одбор изабере другу надзорну водоводну комисију.

По саслушању овога одбор је решио, да се недовршени радови на водоводу продуже и доврше под надзором и руковођењем надзорне водоводне комисије, којој да су чланови: г. г. Н. И. Стаменковић, проф. Вел. Школе као председник и г. М. Јосимовић проф. В. Школе и А. Стевановић реферант министар. грађевина.

О хонорару и кругу рада ове комисије да се у идућој седници решава.

5. Ванредни састанак

6. Фебруара 1893. год.

Председавао председник г. П. Татић, од одборника били г. г. Мих. Павловић, Љуб. Марковић, Сима Николић, Милија Јаковљевић, Наум Младеновић, Влад. М. Димитријевић, Михајло Михајловић, Стојан Пајкић, Светолик Поповић, Јов. Ристић, Стојан Златановић, Гргур Миловановић, Андра Ђорђевић, Др. Ж. Петровић, П. С. Цветковић, Алекса Стевановић, М. Ј. Антула, С. Ђ. Јорговић, Глаша Стојановић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 29. Јануара 1893. год. и у одлуци књиге Бр. 45. учињена је допуна да се издржавање за два месеца седми и осми Јелисавете

Манаковић има рачунати за путни трошак и школарину.

II.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд, Абр. 589, 760, 665, 714, 753, 590, 658, 668, 715 и 779, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица одбор је изјавио, да су му непознати: Станиша Ровчанин, слуга и Максим Херцог калфа; да су доброг владања а сиротног имовног стања: Тошо Предић, Мика Савић, и Војислав Ђорђевић; да су доброг владања и доброг имовног стања Милан Арсенијевић, Бранислав Поповић, Коста И. Јовановић, Јоца Илић, и Никола (Николица) Мијаиловић касанин.

III.

Председник износи одбору молбе на мишљење којима се траже уверења о сиротном стању и породичном односу.

По прочитању тих молби СБр. 21132, 1571, 1228, — о бор је изјавио мишљење, да се Марији Џимићки и Гроздану Станковићу не може дати тражено уверење; да се Милутину Поповићу може дати тражено уверење.

IV.

По прочитању протокола лицитације СБр 1151. држане 24. јануара 1893. год. за набавку потребне количине зоби и јечма и накнадних понуда Мијила Ц. Тодоровића и И. Лицкаса, одбор је одлучио, да се како лицитација тако и накнадне понуде одбаце и да се држи ужа лицитација између накнадних понуђача и Мирка Кићановића а да се почне лицитирати од најниже понуђене цене, пошто предходно лицитанти положе кауцију.

V.

По прочитању протокола лицитације СБр. 1587. држане 3. фебруара ов. год. за давање под закуп права наплате таксе за вађење и ношење песака са обале савске и дунавске и накнадне понуде Ђорђа Стојковића рибара СБр. 1886. одбор је одлучио, да се како лицитација тако и накнадна понуда одбаца и да се држи ужа лицитација између накнадног понуђача и Радована Антића, а да се почне лицитирати од највише понуђене цене, пошто предходно лицитанти положе кауцију.

VI.

По прочитању протокола лицитације СБр. 1150, држане 24. јануара 1893 год. за давање

под закуп чишћења пијаца за 1893 год. и на накнадних понуда Милана Павловића оvd. дамбаса СБр. 1881, Здравка Петровића СБр. 1882 и Ђорђа Дебелевића СБр. 1883, одбор је одлучио, да се како лицитација тако и накнадне понуде одбаце и да се држи ужа лицитација између накнадних понуђача и Гаје Јанковића оvd. а да се почне лицитирати од најниже понуђене цене, пошто предходно лицитанти положе кауцију.

Да се у погодбама за ову лицитацију предвиди, да ће се чишћење пијаца на овај начин вршити донде, док се не пропишу правила за одржавање чистоће у вароши. — Да суд општински што пре подне е одбору предлог о овоме. —

VII.

По прочитању протокола лицитације СБр. 1830, држане 6. фебр. 1893 год. За набавку потребне количине мекиња одбор је решио, да се набавка потребне количине мекиња за исхрану волова рабацијских возова општине београдске у 1893 год. уступи Мити Г. Петровићу, оvd. трговцу за пет динара и деведесет и четири наре дин. од сто килограма.

VIII.

Одборник г. Драгутин Ж. Петровић, као председник повереништва за преглед свих општинских рачуна, подноси извештај, којим предлаже, да одбор одобри, да члан овог повереништва буде Светозар Ђорђевић пензионар оvd. као што је раније било решено, пошто је П. Љубишић изјавио, да му званични послови не допуштају да ову дужност врши.

По прочитању тога извештаја Абр. 823. одбор је решио, да Светозар Ђорђевић оvd. пензионар буде члан повереништва за преглед свих општинских рачуна изабратог у седници одборској од 28. децембра 1892. год. Абр. 12250. Ово решење важи од првог фебруара 1893 год. пошто г. Светозар Ђорђевић од тога дана ради на прегледу рачуна.

IX.

Председник износи одбору на решење акта протопрезвитерата београдског, којима се тражи, да се изабере црквени одбори за све парохијске београдске цркве.

По прочитању тих акта Абр. 12214 и 748 одбор је одлучио, да за сваку парохијску цркву

ЦАР СИМЕОН-СИНИША

(НЕМАЊИЋ)

ПАЛЕОЛОГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

НАПИСАО

РАДОСЛАВ АГАТОНОВИЋ

(Са једном земљописном картом)

(НАГРАДИЛА ОПШТИНА БЕОГРАДСКА ДРУГОМ ВИДОВДАНСКОМ НАГРАДОМ)

„Praecipuum munus annalium roer, ne virtutes silcantur, utque pravus dictis factisque ex posteritate et infamia metus sit.“
Tacit Ann. lib. III. cap. 65

У В О Д

Велики основалац знамените владалачке српске династије Немањића, која је кроз две стотине година, давала Србији најмоћније и најзнатније владатеље, није само био велики и знатан српски владалац тиме, што је уједињено српске земље у једну целину, и што је Србији основао нову и знамениту династију, већ и тиме, што је он први из

своје династије, као њен основалац, обележио и правац спољне политике Србије, коју је политику она имала у будућности да води на Балканском полуострву, ако хоће да буде силна, чврста и снажна. Јер Немања не задовољи се само тиме, што је све раскомадане српске области довео под један скиптар, већ је гледао, да своју жупанију увећа новим покрајинама. Тежећи тој идеји, Немања је одмах увидео: да му је једини пут отворен на југу, на византијско царство, које још тада, услед разних узрока, спољних и унутрашњих, поче показивати знаке болесна организма. Чим би се каква прилика указала, да се границе српске државе могу на југу проширити, на рачун царства византијског, Немања одмах успешно врши свој план и присаједињује од Грка заузете градове и области својој држави. Али исто тако, чим би био нагнан, да попусти још онда јачој сили византијској, он одмах враћа те исте градове, ну ипак не напуштајући мисао: да згодном приликом своју спољну политику настави у истом правцу. Наследници Немањини, ма да су пред собом имали обележен правац те спољне српске политике, ипак, нешто због својих упутарњих непри-

лика, а нешто због догађаја, који се дешаваху у суседним им земљама, нису отворено и слободно смели приступити извршењу намере Немањине. Тек потомак Немањин, знаменити краљ српски, Стефан II. Милутин, могао је план Немањине политике да изведе у приличном обиму његовом, па чак и да после тако срећног успеха, зачне у себи и другу мисао, коју његов прадед није могао имати. Освојивши многе грчке градове и области по Македонији, Милутин је одатле бацао жељне погледе још и даље на југ и југо-запад, заустављајући се тек на данашњем Златном Рогу, и гајећи у себи мисао: да сам заседне на престо царева византијских, који тада својим дворским и династичким борбама, беху довели престо цара Константина скоро до на ивицу пропасти.

Како је краљ Милутин успео, да ту своју знамениту мисао оствари, о томе нам је из историје наше врло добро познато. Овде је довољно само да напоменемо, да и ако је он умро, не извршивши потпуно свој план, ипак његова мисао не пропаде, већ ју наследи и још јаче к срцу пригрли његов унук, највећи, најзнатнији и најславнији српски владалац *Цар Душан*. Јер овај, по-

поднесе одбору кандидате комисија, која ће се састојати из старешине одељка, у коме је црква дотичног свештеника и једног општинског одборника, кога ће председник општине одредити.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Личне вести. Председник општине београдске г. П. Татић отишао је у иностранство на двадесетодневном одсуству ради лечења. По решењу одбора општинског од 12. фебруара 1893 год. њега ће у председничкој дужности заступати најстарији члан суда г. Мијајло Јовановић. —

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(По стенографским белешкама)

Држан 8. Јануара 1893. год. у Београду

(Почетак у 5 часова по подне)

Председник. Господо, састанак је отворен. Молим вас да саслушате протокол прошле седнице. (Секретар прочита.)

Је ли све добро уведено у протокол?

Павле Цветковић. Ја држим да смо ми прошле седнице и то решили, да механички снао поднесе извешће како је разрекао тих 12000 д. те да суд види да није год преоптерећен и ако буде, онда да им се одузме право које им је дато (чује се: тако је! то и треба да се учини).

Председник. Ви сте, госнодо, одредили г. г. Дра Николу Хаџи Николића и Јоцу Ристића те су с општинским лекаром изишли и разгледали где би се могла сместити болница за заразне дечије болести. Они су то и учинили и до пала им се кућа г. Јована Илића саветника уз варошску болницу. Пигали су га, веле, за цену, и он је пристао био на 180 дин. месечно. Протокол, о томе споразуму ми смо написали и ја сам хтео с тиме да ступим у погодбу и прекинем цену пошто сам био овлашћен да могу у тој цели утросити на годину 3000 дин. Но тај споразум није остао. Г. Илић је сутра дан после тога опозвао ту понуду. Као разлог навео је то, што ће га, вели скупо стати оправка по сељењу болнице. Требаће му да скида малтер, диже патос и т. д. С тога је тражио 22 дуката месечно, за кућу без баште. Толик кирију ја му нисам могао дати, него сам му казао да му се може дати 3000 дин. и да му се шесто

месечно кирија плаћа у напред. Он је на то пристао и не тражи да се кућа по истеку рока закупног оправља, јер ће он то учинити сам о своје трошку.

Тако стоји ствар о закупу куће за болницу. Друге подеснице није се могло наћи. Међутим ова је кућа по мњењу лекара врло подесна и с тога и што је у близини државне болнице.

Ако дакле и ви налазите да ову кућу треба узети, онда вас молим да ме овластите да уговор закључим за 2 године.

Јоца Ристић. Доиста смо ми били прво углавили с њиме споразум о закупу, и мени је чудо како је могао да одустане.

Сисоје Стевановић. Кад г. г. чланови комисије налазе да је кућа г. Илићева најподеснија за ову болницу, и како је по моме мишљењу цена умерена, тим пре што човек не тражи да му по сељењу оправља кућу, — ја сам мњења да ми не треба да одуговлачимо с погодбом но да прекинемо.

Председник. Као што сам вам напоменуо, г. Илић тражи кирију од 3000 дин. годишње, а не тражи да му ми кућу оправљамо по истеку закупног рока. Пристајете ли на тај услов? (Пристајемо). Ја ћу га дакле звати и на овај начин утврдити погодбу. (Чује се: а одговара ли кућа за обе болести?) Лекари веле да је подесна и за шарлах и за дифтерију. Одобрава ли се? (Одобрава).

Председник. Сад изволте чути извештаје о држаним лицитацијама.

Члан суда К. Симић чита протокол држане лицитације о оправци фењера и лампи. Ова цифра госнодо, која је на годину одређена платиће се месечно, сразмерно месечној цени, а за онолико месеци за колико буде времена оправка до електричног осветлења.

Председник. Прима ли се ова лицитација? (Прима). Чујте даљо.

Члан суда Симић чита протокол лицитације о давању под закуп цубока од заклана стоке.

Алекса Борисављевић. Ја бих молио да ми се објасни од куд сад да је мање понуђена цена за цубок него прошле године?

Члан суда Симић. То је с тога што се ове године не узима, као раније, цубок од стоке која се коље за војску. Војна власт решила је да не узима месо за војску преко лиферанта но да врши набавку стоке и клање у сопственој режији. На тај начин отпада нам онај цубок који је лиферант био дужан давати од заклане стоке за војску.

Алекса Борисављевић. По коме то праву чини то војна власт? И да ли има кога ко мисли да је то оправдано? По моме мишљењу, и војна стока као год и она приватних лица и касана, мора се клати на општинској кланици и по томе ми имамо права да сав цубок како од једне тако и друге, одуземо за општину. Изгледа, да би војна власт

хтела, да на штету општине показује некакве успехе у једноме своме, не баш оправданом предузећу, да на штету прихода општине показује уштеде у својој партији на израну војске. Но то не сме и нетреба да буде. Правило је, да ни један орган државни, не сме показивати неке приходе на штету других. Отуда се и поједини државни органи обрачунавају између себе и наплаћују за своје радове извесне таксе, ма да све то иде из једнога извора; отуда и министар финансија има дужност да покаже у буџету особено приход сваке гране како би се могло ценити: да ли поједине од њих и колико привређују, према чему се после цени у колико су оне потребне или не, и колику би им и у чему помоћ ваљало указати.

Са тих разлога ја сам одсудно за то: да се интереси општински обезбеде и од стране државе како су били обезбеђени и према предузимачу.

Члан суда Симић. Ја сам био нарочито у министарству војном да се обавестим о тој ствари на нисам нашао надлежног шефа да бих то могао цистћи. У осталом, ја не мислим да би само требало цубоке одузмати од стоке која се за војску коље, него би ваљало и аренду наплаћивати. Код нас није до сад ни од једног војног лиферанта наплаћивана аренда, међу тим у Француској — у Т. лону — како ми каже један интендант — наплаћује се аренда за општину и ако стоку коље војна власт сама.

Алекса Борисављевић. Војни органи наши хоће, да олакшају партију на храну, коју имају у буџету, па се мало обзиру што ће тиме да оштете поједине наше грађане и општину! Ја сматрам целу ову радњу око војних кланица за погрешну практику. Свуда у свету општине су самоуправне и имају извесна права и према држави, те за то ја и тражим да се и општини београдској сачува то право неокрњено.

Павле Цветковић. Г. Борисављевић је лепо разложио ову ствар, а ја мислим да се стока за војску, тако цето као и она за грађанство, не сме клати на другоме коме месту из санитетских разлога, но на општинској кланици, јер кад изиђе епидемија, онда држ општину за врат, па право је да она добије и што прихода.

Ја сам за предлог: да се стока војна мора клати на општинској кланици, и да се цубок мора уступати општини.

Дим. Милојевић. Ја не делим мишљење г. Аце Борисављевића. Држава овде не тргује него се стара да што јефтиније подмири своје потребе и тај новац који би ми добили од цубока и аренде од војне стоке, показао би се као вишак издатка у војном буџету који би опет ми морали попуњавати. А то би другим речима значило водити из једнога цена на метати у други. У колико дакле овде изгубимо на цубоку и аренди у толико ће мо мање плаћати за војску. Овде би се истина у неколико користила општина,

знатим случајем, бавећи се Цариграду још дететом, и гледећи својим очима на двору византијском све оно што његов деда није могао видети, а после, по повратку свог оца у Србију, живећи на двору свога деде, имао је довољно прилика, и времена, да свој младићски таленат још из малена обогати великим искуствима, и да још као младић зачне у себи мисао: да на место трулога византијскога царства, створи на Балкану снажну српску царевину. Па с тога и није могао равнодушно гледати политику свога оца, краља Дечанскога, која није ишла правцем који јој обележи Немања, а прошири краљ Милутин. Познатим путем, дошавши на престо свога оца, Душан одмах у почетку своје владе, хита, да, мало по мало, извршује план, који је његов деда нацртао. Срећно ратовање његово са Грцима од 1331—1334.¹⁾ године, даде му прилике, да своју крајевину још више рашири на југу и југозападу. И да га не сметаше прилике на северној страни његове државе, где му је претила опасност од мађарског краља Карла Роберта, он би, зацело, још и тада могао за се и Србију извући и много већу

корист, него што је то постигао миром од 26. августа, 1334. год са царем Андроником¹⁾. Ну кад би свој посао свршио на северној и на западној граници своје државе, онда ипак одмах ступа поново на југ, и комад по комад земље кида од трулога византијскога царства, и присаједињује својој држави, долазећи тиме све ближе и ближе својој мети, — Цариграду, коме је и његов дед тежио. С тога на шест година после поменутога мира са царем Андроником, год. 1340 Душан користећи се тадашњим приликама у Босни, с које је стране у то време био ва миру, пређе границе Македоније још даље на југ, те, утврдивши се мало раније у Арбанији, ове године освоји северни део Епира до града Јањине,²⁾ и Халкидско полуострво. Савез Душанов са Кантакузеном Јованом, год 1342., и његово ратовање противу истога Кантакузена, год. 1344. и 1345. даде му целу Македонију са свима знатним градовима, осим јединога Солуна, који Душан не могаше никако освојити због оскудице у бродовима. Лицем на Ускрес, 16. априла

1346. год., крунисавши се за цара свију Срба, Грка, Арбанаса и западних страна, Душан већ приступа одређеном часу, да одсудно, правце на Цариград пође. Ну оскудица у флоти, која за освојење Цариграда беше неопходно потребна, нагнала је Душана, да са поласком на Цариград још мало причека до згодније прилике, када ће и лукави Млечићи бити принуђени, да му сами понуде потребан број лађа, које му сада на његов захтев не дадоше. За то време, ратоборни дух Душанов не мирује, већ хита да доврши са освојењем заосталих грчких земаља на Балканском полуострву. У тој намери, Душан, крајем 1346. године, са својом јуначком војском победоносно продире у јужни део Епира, а почетком 1347. год., већ су у његовим рукама: *Епир* (сем Јањине), *Акарнанија* и *Етолија*.¹⁾ А на две године доцније, 1349, освојењем *Јањине*, *Јелинске Влахије* (Грчка Влашка) и *Тесалије до Фетгалаја*, испршала се поносна Душанова застава на бедемима свију градова старе „епирске деспотовине.“

¹⁾ Ibidem. И. Руварац: „О првим годинама Душанове владе“. Загреб 1872. стр. 9.

²⁾ Ист. Срба Љ. Ков. и Љ. Јов. II. 127. Срећковића: „Ист. Срба“. II. 483.

¹⁾ Ист. срп. нар. П. С. Срећковића. II. 584—5. „Ист. Срба.“ Љ. Ковачевића и Љ. Јовановића. II. стр. 131.

али би се држава општетила. Оно што је се пре одузимало, то је с тога што су пре трговци — лиферанти — давали месо војсци, па су на томе и заслуживали, док данас то војска ради, са чега ми и немамо права тражења од државе онога што смо тражили од лиферанта. Економија војна то је и наша и ја не бих био за то да општина ма што тражи.

Председник. Ми се удаљавамо од наших правих послова. Ово што предговорник износи засебан је предлог и треба покренути други пут.

Члан суда Симић. У условима су изостављена та права од цубока војне стоке, а друго је све остало по старом. (Чита услове и објашњава).

Глиша Стојановић. По коме је праву могло бити стављено у уговор да неће бити салане? Лањске их године није било по наредби министра унутрашњих дела с обзира здравствених, али је у тој изриком речено да салане може бити кад буде стока здрава. На тај начин општина се штети само саланском арендом на 10000 дин. Ја мислим да се та тачка о саланама измени пошто ће се мењати и правила о касаницама, и пошто ћемо морати да допустимо отварање салана само ако стока буде здрава.

Павле Цветковић. Услови су неотпуни. Но ја бих пре свега хтео да знам: шта је означено као цубок који општини припада.

Члан суда Симић. Услови су исти као и лане. А лане је било казано шта је цубок. Ево шта је речено (чита). У осталом добићете штампана правила.

Павле Цветковић. И ја мислим да из ових услова ваља избрисати тачку која би везивала општину да може салане дати под аренду ако налази за добро.

Члан суда Симић. Према овим условима изишла је изричито цена. И сад ако одбор налази да услове ваља мењати, то се по себи разуме да ће то утицати и на измену понуђене цене за цубок.

Напомињем, да нови закупац цубока, узима овај већ од 1. јануара.

Дим. Милојевић. Ја се слажем с Глишом у томе што он каже да ми не би требали да одбацимо приход од 10000 дин. који би могли имати од салана. Но у колико би сама општина имала користи од салана, толико би и још више имали користи сиротни наши грађани, који би јели знатно јевтиније саланско месо. Ми данас имам говеђину по 6 гроша и шта је остало за сиротињу по да једне говеђе главуце и никљенице. За што им дакле не би створили могућност да бар под јесен могу добити за мање пара, оно добро саланско месо.

С тога и ја налазим да би о овој ствари ваљало мало размислити.

Стеван Јорговић. добра је примедба Глишина. Он је говорио у корист општине јер би она добила 10000 дин. а ја опет говорим у корист сиротиње и тражим да се из уговора избрише она тачка која би могла да нам спречи право отварања салана, јер ви треба да знате, господо, да је бивало и да може бити боја око тога ако се буде кратило грађанима да доносе у варош месо са салана ван варошког рејона. Ако и даље остане као прошле године да салане могу бити у другим општинама око Београда, онда ће грађани ићи тамо те куповати месо и ни ће само глобити и ништа више, а општина београдска неће имати никакве вајде од салана.

Молио би да се тај услов из уговора изостави и да се прво регулише питање о узимању цубока од стоке која се коље за војску, па тек онда да се држи понова лиценцијација.

Алекса Борисављевић. Мени се чини да би смо ми та правила о касаницама и о цубоку ит.д. требали да подвргнемо нашем прегледу и тек пошто то свршимо да наредимо држање и лиценцијације. Но пре тога ваљало би усвојити и предлог предговорника о успостављењу салана и аренде за клање на саланама у корист општине. На тај начин добила би општина на име аренде око 10000 дин. а и грађани би имали јевтино и добро месо. Том приликом могло би се уврстити у правило и то, да ће се цубок одузимати и од стоке која се коље за војску.

Што каже г. Милојевић да то изгледа да се из једнога цена даје а у други уноси, то није основано. Државна штамарија, као што знате,

наплаћује од свих држаних надлештава за своје штампарске радове. И за што она то чини, кад новац опет иде у државну касу. За то, што се хоће да зна колико која грана државне привреде доноси прихода. Кад би се пак радило по овој логици коју показује министарство војно, онда би само министарство војно показивало прихода, наравно на штету других, а други нико не би ништа привређивао.

Пошто је г. Симић напоменуо да се и на другим местима где постоји клање стоке за војску уредније плаћа премда и даје цубок, то треба и овде тако радити, тим пре што се овде држава појављује као трговац и као такав треба да подлежи свима општинским дажбама било општинским или државним као и појединци. Према томе ми не би требали да се обзиремо на то што војни органи решавају, но да своја права неодступно бранимо.

Овим што је министарство војно узело набавку стоке и клање у своје руке, неће држава ништа ћарити. Држава није никад била добар привредник па неће ни овде него овим се иде само на то да се у почетку замажу очи а после ће прегегнути дара меру. И ја сам за то да ми сва своја права задржимо и да тражимо и од државе оно што нам је дужна дати.

Јеврем Андоновић. Господо. Ја би имао да кажем ово: приликом расправе овога питања, види се да имамо више ствари, о којима треба водити рачуна.

Овде је у питању, да ли општина београдска има права да наплати аренду на кланици војеној; даље да ли има право да наплаћује цубок и после ово право које се на општинској кланици врши. Да смо ми са овим дацијама дотерали толико далеко, да је скупоћа превршила сваку меру, и да је овде скупоће живити но у Бечу то је већ свима познато. Г. Д. Милојевић је право казао, да је у Београду са месом дотерано до тога, да се прод је шест гроша кило.

Што се ових војених питања тиче, треба да се боље обавестимо и да видимо како то стоји и да ли има каквих законских наређења о томе. јер ако је право општинско да наплаћује аренду од свију кланица у Београду онда би заиста општински интерес дошао у сукоб са државом, која хоће без аренде да коље.

Друго што се тиче салана допста је у интересу грађанства, да и сиротиња може доћи до бољег и здравијег а јевтинијег меса, па би требало за сад изоставити ову услов из те лиценцијације, те да салане могу опстати.

Односно аренде и цубока за војску држим да та два питања изоставимо и у другој седници претресемо кад будемо подробније обавештени. А за остало, да држимо другу лиценцијацију на колико изађе и то без салане да се лиценцира.

Петра Тодоровић. Молим вас господо. Ја сам из досадањих дебата, које су вођене овде видео то, да овде има више њих, који ни довољно обавештени о тој ствари, а тако и сам нисам. Видим да је забрањено саланско месо. Нека то спода кажу да је то забрањено услед болести. Друго се питање појавило о праву на наплату аренде од војске. Дакле има неколико питања, која неможемо да решимо што нам нису позната. Ја готто имам да вам кажем ово: Ја сам као новинар у таким околностима добијао многе жалбе и неке су штампане а неке нису. Од онога што је добијено жалаба, није ни 50-ти део изашао на јавност. Међу тим жалбама било је жалаба баш и односно тога питања, да је месо у Београду врло скупо; да се чине злоупотребе од чиновника који тај посао врше и да је питање о касаницим срашно неуређено тако да је дошло до свађе између арендатора који овде с тим раде и између служитеља. Кажу, да се нешто прикрива, да на мери варају, да се врше злоупотребе на рачун грађанства, које треба да добије јевтиније месо.

Из свега овога ја износим овакав закључак, да је ово питање врло важно, јер после хлеба долази месо као намирница, па треба на ово обраћати нарочиту пажњу те да грађанство добије здраво месо и што јевтиније. С тога господо нека се ово питање што боље проучи те да се зна шта смо утврдили и како смо и за што тако или онако урадили па према томе да можемо сваком на питање рећи, да смо тако урадили, што смо тако начили да је у интересу грађанства.

И ако при лиценцијацијама ко да више 100 динара општина не треба на то да се обзире, ако ће због тога грађанство добити хрђаво месо. Ова општинска управа то неће. Она може тако што учинити само нехотично непознавајући цео склоп.

С тога сам да се ово питање сад скине са дневног реда за идућу седницу а међу тим да се из одб. ра одреди једна комисија, те да се све проучи као и законски прописи о томе, па да нам спреми извештај те да видимо, како је то досад ишло. Ја би чак и за то био, да се и касани други грађани припитају о негодама, па све то исправи и задовољи и једна и друга страна. Дакле то је моје мишљење. (Чује се: врло добро).

Алекса Борисављевић. Ако сам разумео г. Петру Тодоровића он вели, да се ово питање боље проучи, а дотле нека закупац врши своје право по досадањем. Но ја би имао само један предлог да учиним, да се комисији стави у задатак, да уништи питање о саланама. Г. Пера каже, да незнамо како је то изишло. Ево како, има једно правило гди се каже, да министар одреди може ли бити кланице према здрављу стоке. Ако би ми избацили да не може бити салане, онда ће свака да даје другу цену. С тога би ја био мишљења, да се каже: лиценцијација за две цене — и то једна цена ако буду салане, а једна ако не буду; па после како изађе онако ће се и цена узети.

Петра Тодоровић. И ја се с тим слажем и мислим да г. Борисављевић уђе и у комисију, пошто се види, да су му те ствари познате — нека комисија оде чак и г. министру и нека се с овим договори.

Глиша Стојановић. Ја знам као кафеџија ово: од кад су укинута салане грађанство једе месо по 5—6 гр. килу, а чим има салане одмах касани обарају месо са 20 п. или један грош јевтиније. Ако одржимо салане, верујте господо, да ће месо бити јевтиније.

Председник. Пристаје ли одбор на предлог г. Пера Тодоровића, да се ово питање одложи и да се одреди комисија да га проучи и одбору извештај поднесе? (Пристаје).

Сад изволте казати, ко ће да уђе у комисију. Ја би од своје стране предложио ову го споду: Алексеу Борисављевића, Глишу Стојановића и Јеврема Андоновића. (Усваја се).

Овој комисији да се придају у помоћ општински лекари. (Јесте).

Изволте чути протокол држане лиценцијације за ков. коња и волова општинских. (Члан Суда К. Симић прочита).

Усваја ли одбор ову лиценцијацију? (Усваја).

Сад чујте оферталну лиценцијацију за набавку кани материјала. (Г. Симић прочита).

Петра Тодоровић. Ову најнижу понуду ваља овако ценити. Помножити количину потребних врсти материјала са ценом по коју их поједини лиценцијанти нуде, чија укупна сума, за сву потребну количину материјала, буде најмања, тај је најбољи понуђач. На прилику један је ставио велику цену за артикле којих мало треба а мању од других за оне којих више треба — и у том случају он је најјевтинији понуђач.

У осталом било би, чини ми се удесније, да се одреди извесна сума новца за ову потребу, па при свакој појављеној потреби да се ушта 2—3 трговца пошто би испоручили оно што треба, и ко би био најјевтинији, од тога би ваљало купити.

Дмитрије Милојевић. Господо погледајте хартију ма ког министарства, коју оно троши, па ће те се уверити да је то крип и ништа друго. Сваки ко бајаги нуди исти материјал, а ја бих смео своју главу дати да никада није једнак материјал од 112 и 160 динара него овај скупији вреди више. Бројно је једнак, али квалитетно — никак! Овде је питање хоћемо ли бољи па и скупији материјал или јевтинији, али дош. Ја не би никад био за то да се узима ђубре па ма се нудило и више од 30% јевтиније. Ја у своме дућану имам шешира од 5 и до 20 динара — али између једних и других по квалитету огромна је разлика. Тако је и овде. То би се потврдило кад би се мерило на кантар.

(Свршиће се)